

Høringssvar fra Velferdstingene i Norge (ViN)

NSOs Velferdspolitiske plattform

Takk til NSO for denne muligheten til å komme med høringssvar til den nye Velferdspolitiske plattformen. Vi ser frem til å følge prosessen videre frem mot Landsmøtet i april. Det er positive punkter i plattformen, men vi har noen merknader.

1. Innledning:

Er ikke innledende, den burde si noe om hva plattformen inneholder, og vi savner tydelige definisjoner på grunnleggende konsepter i plattformen

Linje 16-19: Må omformuleres, det høres ut til at NSO ønsker å ta over/erstatte SHOT-undersøkelsen/levekårsundersøkelsen.

2. Ansvar og styring

Det mangler en tydelig definisjon på hva studentvelferd er.

- Det er "studentsamskipnad" ikke studentskipnad, for ordens skyld
- 27-28: Det fremstår som at det er staten som har ansvar for at det skal bygges studentboliger.
- 32-33 står det derimot at det er utdanningsinstitusjonene som har det overordnede ansvaret

Det er veldig uklart hvem som har ansvaret for studentvelferden. Det som hadde vært mer presist er å si at ansvaret ligger mellom kommune, stat og samskipnad, det er statens ansvar å legge til rette for muligheten til å bygge studentboliger.

42-46: Når det er snakk om studenter med direkte representasjon, overser man studentdemokratiene, noe som er uheldig. Dette er også en gyllen sjanse til å nevne Velferdstingene.

50-55: Man burde ikke underlegge samskipnadene offentlighetslovens innsynpraksis, da dette vil gi dem et svekket konkurransefortrinn i markedet, i tillegg til at samskipnadene ikke er offentlige foretak, men heller private foretak med offentlige formål. Bør følge aksjeloven.

3. Studentøkonomi

3.1

80: Studiestøtten skal utbetales over 11 måneder. Å bruke "jevnt" kan tolkes som at man ikke skal ha storstipend i august, så det er lurt å stryke jevnt i formuleringen.

81-83: Det skal ikke være opp til studentene å bestemme hvor ofte og hvor mye av stipendiet de får utbetalt per semester.

Det kan bidra til dårlige økonomiske valg hos enkelte, samtidig som at de som ikke er avhengige av studiestøtten kan bruke store midler på kort tid til eventuelle investeringer. Dessuten vil dette øke de sosioøkonomiske forskjellene i studentmassen. Studenter skal ha tydelige, trygge og likestilte rammer og midler. Det gir også muligheten for å få utbetalt hele studielån uten å fullføre, man kan melde seg opp til studier kun for å få pengene fra lånekassen.

84-86: Det legges opp til insentivordning for gjennomføring, noe vi generelt sett ikke er veldig positive til. Men, hvis det først skal være en insentivordning burde den være bedre enn 40/60. Studiepoeng bør være gjeldende, fremfor gradsgjennomføring (60/40 isåfall).

3.2

96-98: Burde skilles ut i to ulike punkter, hvor ett omhandler foreldre og ett omhandler nedsatt funksjonsevne. Det skal legges inn også hvor mye studenter som er foreldre skal få i støtte fra stat.

104-106: Skal vi tilby studielån til folk som ikke er studenter engang? Dette blir å smøre tjuvt på, og kan oppfattes som useriøst. Dette er ikke studentpolitikk og hører ikke hjemme her. Det skal heller ikke spesifiseres mer i politisk plattform ettersom det kan være ekskluderende for likekjønnede par.

107-111: Tillegg: Dette skal være støtte for å gjøre opp for tapt arbeidsinntekt, ikke bare for praksis i seg selv.

109-111: Dette bør ikke være ubetinget for praksis i seg selv.

3.7

169-170: Viktig å spesifisere at dette gjelder husleie for studenter.

4. Bolig

Det lenes tungt på proffe aktører på utleiemarkedet i dette kapittelet, som det har vært mye offentlig kritikk av og kontroverser rundt. Flere av tiltakene kan også bidra til mindre tilgjengelige utleieboliger på markedet.

4.1.1.

180: Dette fremstår som detaljstyring, særlig når det gjelder det private utleiemarkedet, i lengden vil dette føre til mindre tilgjengelige boliger, da ikke alle har muligheten til å ta kurs.

189: Formell kompetanse blir mye å kreve av hver eneste private utleier i Norge. Standardkontroll må uansett gjelde alle i Norge for øvrig.

4.1.4

Kutt hele avsnitt 4.1.4 dette er ikke studentpolitikk. Dette skal ikke inkluderes i VPP.

Vi trenger *ikke* en tredje boligsektor, det er direkte konkurrerende med samskipnadene. En tredje boligsektor er ikke regnet som boliger som skal gå til studenter, for eksempel i Oslo har tredje boligsektor kommet i direkte konkurranse med utbygging av studentboliger.

4.1.5

Kapittelet "mulighet til å eie" hører ikke til i VPP. Det er ikke et problem at studenter ikke eier boligene sine. Det er ikke studentvelferd å eie bolig.

4.2

Linje 229-232: Tilskudd til renovering av studentboliger eid av samskipnadene skal prioriteres over tilskudd til studentboligstiftelser og ikke-kommersielle aktører.

Linje 235: De skal også ha Norgespris på strøm per boenhet, og ikke per strømmåler.

4.2.2

243-247: Innholdet gjenspeiler ikke tittelen.

4.2.3

251: Velferdstingene bestemmer tildelingskriteriene i dialog med samskipnadene

4.2.4

Det er opp til de lokale samskipnadene å bestemme over egen eiendom.

Studenter som er på samling er også studenter, så det er ikke noe problem å bruke tomme boliger til dette, og derfor trenger man ikke å spesifisere dette.

Her burde man heller få inn noe som åpner for at studentsamskipnadene kan bruke tomme studentboliger til å leie ut til eksterne. Dette har Sammen gjort på Stord tidligere, og inntekten har vært viktig for å opprettholde et rimelig tilbud for studentene. Dette er også godt innenfor loven om studentsamskipnader §3.

Vi vil uansett at “over lengre tid” fjernes da tomgang gjerne kan være høy et studieår og ikke neste studieår, men da er det viktig at Samskipnaden kan bruke studentboligene til andre behov det aktuelle studieåret.

5. Studenthelse

Vi foreslår å dele dette kapittelet inn i mer hensiktsmessige deler: psykisk, fysisk og seksuell helse. Det burde også være politikk for at utvekslings- og praksisstudenter skal få tilbud om gratis relevante vaksiner.

Det er en gjennomgående problematikk rundt bruken av institusjonsbegrep, samskipnad og det offentlige. Det kommer ikke alltid tydelig frem hvem som har ansvar hvor og når. Man burde også definere studenthelse.

283: Vi synes dette er svært spesielt og feil ansvarsområde. Det er vanskelig å forstå hvordan dette er relevant for utdanningsinstitusjonene, så vi tenker heller at man kan ha dette på lokale helsestasjoner for ungdom og student, noe enkelte av Velferdstingene jobber aktivt med.

5.1

277-278: Tillegg: 75% avslag på tannhelsetjenester skal ikke løses gjennom refusjonsordninger.

5.1.1

Tilleggsforslag: Samskipnadenes fastlegetjeneste skal også tilby lønnede deltidsstillinger for medisiner-, og sykepleiestudenter.

297-298: Ingen aldersgrense, kun gyldig digitalt studentbevis.

6. Studentliv

Her er det viktig å nevne studentdemokratiene som del av studentlivet.

6.2 Studentidrett

Studentidrettslag er ikke nødvendigvis knyttet til samskipnader.

Studentdemokratiene er ofte fasilitator og paraplyorganisasjon for studentidrettslagene. Det er derfor naturlig at også studentdemokratiet kan bistå med støtte og opplæring.

Samskipnadene bør fasilitere for demokratiske organ der idrettsorganisasjonene kan møtes på tvers, slik som f.eks Studentidrettsrådet i Bergen.

Norsk Studentidrett er den naturlige høringsinstansen for studentidrettspolitiske spørsmål.

6.3

362-363: Velferdstingene skal høres. Hele grunnen til at man har Velferdsting er fordi de er demokratisk valgte av hele studentmassen regionalt for å nettopp komme med studentenes perspektiv i samskipnadssaker.

364-365: Det er lite hensiktsmessig at studentorganisasjoner som får fritak fra lover og forskrifter som blant annet omhandler økonomisk drift av organisasjonen.

Studenter har kompetanse til å sette seg inn i gjeldende lover og forskrifter på lik linje med den øvrige befolkningen. Det bør tilbys kurs fra samskipnadene for de som ønsker å opprette studentorganisasjoner hvor de får informasjon om relevante lover og forskrifter.

6.4.1

Tillegg: Det skal etterstrebes å ha minst 50% studentbarn i studentbarnehagene til samskipnadene.

Tillegg: De skal også tilby eksamensgaranti gjennom studentbarnehageordningen, dette er viktig å ha politikk på.

6.5.1

394-395: Her må det spesifiseres hvilke deler av tilbudet som skal fritas merverdiavgift.

7. Studentsamskipnader

398-400: "Relevante organer" og "andre relevante studentorganisasjoner" bør inkludere "Velferdstingene", og Velferdstingene må bli nevnt i plattformen. Per nå er de ikke nevnt i det hele tatt. Velferdstingene definerer det lokale behovet, samt utvikling og utforming av tilbudet.

7.2 Samarbeid

415-429: foreslås strøket

Velferdstingene i Norge reagerer sterkt på forslagene i kapittel 7.2 om en nasjonal studentsamskipnad. Vi mener forslaget undergraver det lokale studentdemokratiet, svekker tjenestetilbudet og skaper uheldige rollekonflikter.

Det er også viktig å poengtere at dette ikke er en kritikk av tanken om at samskipnadene må samarbeide mer. Vi er redd for at dette forslaget er såpass ekstremt at det muligens vil avfeie ytterlige diskusjoner om strukturjusteringer i samskipnadsnorge. Det er derfor viktig for oss å skille mellom samarbeids- og strukturdiskusjoner.

Det er totalt uaktuelt med en nasjonal studentsamskipnad. Det er også uaktuelt med bare én representant per medlemslag dersom målet er å være lokalt forankret. For eksempel har skrivekunstakademiet i Bergen 12 studenter og UiB har 20 000 studenter. Det er ikke hensiktsmessig at disse institusjonene skal ha lik representasjon.

Forslaget om SiN vil flytte makt bort fra studentene og over til sentraliserte organer. ViN vil miste innflytelse i sin direkte og avgjørende rolle i styringen av samskipnadene. Dette svekker den lokale studentstemmen. Slik forslaget står, vil regionsrådene kun være innstillende organer. Dette sikrer ikke at lokale behov prioriteres i budsjettfordelingen. Det er en direkte motsetning mellom kapittel 2.1 om lokal medbestemmelse og kapittel 7.2 om nasjonal styring. ViN krever derfor at kapittel 7.2 strykes fra 415-429.

Studentvelferd kan ikke behandles som et nasjonalt standardprodukt; det er avhengig av lokal kunnskap og tilstedeværelse. Tjenester innen bolig, helse og trening må tilpasses de ulike regionene. En nasjonal enhet vil utvanne dette. Samskipnadene må være aktive i sine lokalsamfunn gjennom samarbeid med kommuner og fylkeskommuner om byutvikling og helsearbeid. Dette krever en sterk lokal organisering og faste kontaktpunkter.

Forslaget om organisering av ledelsen i en eventuell SiN er problematisk. At NSO-leder skal fungere som styreleder i SiN er uforenlig både med NSOs rolle som uavhengig interesseorganisasjon og med studentmassen i Norge forøvrig. NSO skal kritisere og påvirke samskipnadene, ikke styre dem. Ved å legge styringen til NSO, risikerer man å radere ut representasjonen til om lag 32 000 fagskolestudenter samt andre institutter og institusjoner med høyere utdanning som også er medlem i de nåværende regionale og lokale samskipnadene. Dette ville vært en alvorlig demokratisk svikt.

ViN ser ingen behov for en samlet studentsamskipnad i Norge (SiN). Snarere tvert i mot; dette vil undergrave det velfungerende systemet man har i dag og til slutt føre til en erodering av det mandatet samskipnadene har lovfestet. Forslaget til NSO generaliserer studentenes velferdsbehov og undergraver hver enkelt samskipnads samfunnsoppdrag. Vi er likevel åpne for andre diskusjoner om strukturjusteringer, men dette må skje sammen med studentsamskipnadene og de relevante studentdemokratiene som Velferdstingene, ikke bare fra NSO.

Leder av NSO skal ikke være styreleder i SiN, og SiN skal ikke opprettes. NSO skal heller ikke ha:

- styringsroller i studentsamskipnadene
- inneha styreverv i samskipnadsstrukturer
- fastsette eller innstille på semesteravgift
- fungere som overordnet organ for samskipnadene

Dette er nødvendig for å sikre tydelig og ordentlig rollefordeling, uavhengighet, demokratisk kontroll og inkludering av fagskolestudentene.

7.3 Drift og finansiering

Vi motsetter oss sentralisering av økonomiske virkemidler og automatiserte prisjusteringer. Semesteravgiften skal forvaltes og fordeles av Velferdstingene lokalt. Nasjonale organer skal ikke kunne overstyre denne bruken. Vi er negative til automatisk KPI-justering av semesteravgiften, da dette skaper uforutsigbarhet. Eventuelle justeringer må vedtas av Velferdstingene, og ikke skje automatisk. En nasjonal studentsamskipnad vil medføre enorme administrative kostnader som vil gå på bekostning av det faktiske velferdstilbudet til studentene.

Dessuten er ikke studentvelferd noe man skal kapitalisere eller spare hver eneste krone på. Velferdssystemet vi har for studentene i dag er en enormt viktig investering i fremtiden til Norge. Derfor er det merkelig å blant annet presentere dette forslaget som noe som vil “spare masse penger”, når det ikke engang kan bli redegjort for.

439-440: Vi er negative til KPI-justeringer, dette vil gjøre semesteravgiften svært uforutsigbar. Ved justering bør en ikke overstige KPI.

440: “der studentene er enige i det”, der velferdstingene/ det øverste studentpolitiske organet i samskipnaden vedtar det.

ViN mener at styrkingen av studentvelferden må skje gjennom forbedring av dagens modell, ikke gjennom en avvikling. Det vi heller vil se fremover er økte statlige overføringer og bedre rammevilkår for de eksisterende samskipnadene. Vi må styrke studentmedvirkningen i de lokale styrene. De lokale tilbudene må tilpasses behovet og etterspørselen i fremtidens studentmasse gjennom tett dialog mellom Velferdstingene, samskipnadene og relevante offentlige aktører som de lokale kommunene.

Tilleggsforslag til å ta med videre:

Studentsamskipnadene skal være aktive lokale samfunnsaktører og delta i formelle samarbeidsfora med kommuner og fylkeskommuner, bidra i boligpolitikk, helsearbeid og byutvikling og representere studentenes interesser lokalt gjennom de påvirkende studentorganisasjonenes vedtatte politikk. Denne samskipnadsrollen forutsetter lokal organisering, faste kontaktpunkter og kontinuerlig dialog med lokale studentdemokrati. En sterk lokal samskipnadsmodell er en forutsetning for velfungerende samarbeid mellom studenter og offentlige myndigheter.

Styrking av studentvelferden skal skje gjennom økte statlige overføringer, bedre rammevilkår for samskipnadene, sterkere studentmedvirkning, videreutvikling av lokale tilbud og bedre/tettere samarbeid mellom samskipnadene. Dagens modell med lokale studentsamskipnader skal videreføres, forbedres og moderniseres. Den skal ikke avvikles eller sentraliseres.

Studentvelferd er ikke et nasjonalt standardprodukt. Det er et lokalt samfunnsoppdrag. En sterk, lokal, studentstyrt samskipnadsmodell er den beste garantien for kvalitet, legitimitet, reell medbestemmelse og treffsikre velferdstilbud.

Vi i Velferdstingene i Norge håper at disse merknadene tas med videre i prosessen med utarbeidelsen av den nye velferds- og likestillingspolitiske plattformen til NSO. Vi er takknemlige for denne muligheten til å komme med høringssvar, og ønsker dere lykke til med siste innspurt før landsmøtet i april.

Velferdstinget Vest, Velferdstinget i Oslo og Akershus, Velferdstinget i Gjøvik Ålesund og Trondheim, Velferdstinget i Agder, Velferdstinget i Stavanger.